

ДОРАДЧІ ОРГАНИ СУДОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ: РОЛЬ І ФУНКЦІЇ

Вступ. У зв'язку з реалізацією судової реформи й активним євроінтеграційним процесом визначення та дослідження функцій дорадчих органів у системі судової влади України є вкрай актуальною темою сьогодення. Оскільки у вітчизняній науці критично мало наукових досліджень ролі й функцій дорадчих органів судової системи України, то це може призвести до деградації інституту або, навіть гірше, – розвитку інституту в деструктивному порядку, що заподіє шкоду не лише судовій системі України, а й усьому конституційному ладу держави. Виокремлення функцій дорадчих органів судової влади дасть можливість системно сформулювати завдання цього інституту як загалом, так і для органів, задля сприяння яким вони створювались.

Методи. Дослідження ґрунтується на застосуванні: емпіричного методу порівняння – визначення спільного й відмінного між функціями судової системи та судової влади, а також співвідношення між функціями різних дорадчих органів судової системи України; методів наукового дослідження аналізу та синтезу, за допомогою яких удалося розділити функції на категорії, а дорадчі органи як явище – на частини – і виявити між ними взаємозв'язки, схожості й відмінності, що впливають на їхній функціонал; за допомогою методів індукції та дедукції, а також методу групування, удалося дійти висновків, спочатку узагальнюючи наявні знання і роблячи припущення про природу функцій дорадчих органів, а згодом довести отримані висновки й показати їх наочно.

Результати. Установлено, що функції дорадчих органів судової системи України впливають із їхніх визначених законом повноважень, правової природи, статусу та мети формування. Тому, задля виокремлення їхніх функцій, було частково описано повноваження деяких із них, що дало підставу зробити висновки про наявність як спільних функцій у декількох органів, так і певних унікальних функцій. Також поділено функції дорадчих органів судової системи України на дві категорії, описано кожен функцію з конкретним прикладом реалізації.

Висновки. Визначено, що функції дорадчих органів судової системи України поділяються на дві групи: основні й допоміжні. Основні – ті, що впливають безпосередньо з мети їхнього створення: 1) аналітична, 2) превентивна, 3) контрольна, 4) діагностична; допоміжні – це функції, наявність яких передбачена самим процесом і організацією діяльності дорадчих органів: 5) функція захисту визначеної законом інформації, 6) інструктивно-методична та 7) інформаційна.

Ключові слова: *судоустрій, судова реформа, дорадчі органи судової влади України, функціональне призначення дорадчих органів, механізм добору та призначення суддів.*

Вступ

Необхідність очищення судової влади й відновлення довіри до суду поклала початок незворотним процесам, що охарактеризувались створенням нових для України дорадчих органів у судовій системі. Такі органи створювались задля сприяння суб'єктам призначення на посади суддів із метою перевірки кандидатів на доброчесність і відповідність до професії. На сьогодні ми спостерігаємо, як дерево дорадчих органів швидко розростається, проте залишається недостатньо вивченим. Оскільки за результатами їхньої діяльності відбувається докорінна зміна процесу формування судової влади, то роль, яку виконують ці елементи судової системи, важко переоцінити, радше навпаки.

Актуальність дослідження не залишає сумнівів, адже запущений євроінтеграційний механізм, що йде паралельно з повномасштабним вторгненням російської федерації на територію України, надзвичайно швидко рухає державні реформи, а оскільки судова реформа була, е і буде однією з найпріоритетніших, то дослідження функціонування такого інституту судової системи, як дорадчі органи, неодмінно позитивно вплине на подальший перебіг трансформаційних заходів, а також дозволить уникнути прийняття хибних рішень у площині всієї судової влади України. Це питання майже не досліджене у вітчизняних наукових колах, а швидкість змін у країні диктує необхідність аналізу й надання обґрунтованих пропозицій, формулювань, висновків щодо ролі й функціоналу дорадчих органів. Виокремлення функцій дорадчих органів судової влади також дасть можливість системно сформулювати завдання цього інституту як загалом, так і для органів, задля сприяння яким вони створювались.

Метою дослідження є формулювання авторського погляду на зміст і перелік функцій дорадчих органів у судовій системі. Досягнення цієї мети забезпечується розв'язанням таких завдань: дослідити основні завдання конкретних дорадчих органів із загальнотеоретичних позицій, вивчити існуючі погляди на сутність і класифікацію функцій державної політики в різних сферах функціонування держави, виокремити ознаки та сформулювати авторський підхід до змісту й переліку функцій дорадчих органів судової системи України.

Методи

Для наших цілей ми застосовували методи емпіричного й теоретичного дослідження. Зокрема, за допомогою методу порівняння визначили спільне й відмінне між функціями судової системи та судової влади, а також співвідношення між функціями дорадчих органів судової системи і функціями дорадчих органів. Використовуючи методи наукового дослідження аналізу та синтезу, нам удалося розділити функції на категорії, а також дорадчі органи як явище – на частини – і виявити між ними взаємозв'язки, схожості й відмінності, що впливають на їхній функціонал. За допомогою методів індукції та дедукції, а також методу групування, удалося дійти висновків, спочатку узагальнюючи наявні знання і роблячи припущення про природу функцій дорадчих органів, а згодом довести отримані висновки й показати їх наочно.

Результати

Для цілей нашого дослідження важливо чітко розділяти елементи судової системи та судової влади. Із цього приводу О. З. Хотинська-Нор зазначила, що судова система – це цілісний комплекс правових інституцій, у яких виявляється судова влада, та їхніх зв'язків. За

¹ Орфографія автора.

такого підходу її елементами є принципи організації судової системи, суддівський корпус, судове самоврядування, судове право, прокуратура й адвокатура. Якщо підійти до визначення судових органів як таких, що здійснюють судову функцію держави (судову владу), то цілком очевидно, що такі органи, як Вища рада юстиції (у 2017 році Вища рада юстиції була перетворена на Вищу раду правосуддя), Вища кваліфікаційна комісія суддів України, Державна судова адміністрація України, Національна школа суддів України, реалізуючи повноваження щодо забезпечення (кадрового, організаційного, фінансового тощо) функціонування судів, є невід'ємними складниками єдиної системи, оскільки від них напряму залежить здійснення судами їхнього виключного повноваження – правосуддя (Хотинська-Нор, 2014, с. 6–11).

Завдання та функції елементів судової системи, на думку О. Щерблюк, у більшості випадків на законодавчому рівні прямо не вказуються – проводячи аналіз їхнього правового статусу, можна припустити, що основними функціями щодо організації судоустрою є такі: забезпечувальна, фінансово-розпорядницька, контрольна, інформаційно-комунікативна, нормативно-методична тощо (Щерблюк, 2020, с. 302–311).

Таке узагальнення має місце, коли ми говоримо абстрактно про судову систему. Проте сфокусуємося на тому, що функції судової системи України й функції дорадчих органів судової системи України – це сумісні поняття з відношенням підпорядкування (субординації), де поняття функцій дорадчих органів є підлеглим і повністю входить до поняття функцій судової системи.

Отже, досліджуючи функції дорадчих органів, ми будемо розглядати їх як структурну частину саме судової системи України, тобто як елемент складника, що реалізує свої повноваження для забезпечення діяльності судів. Тому згаданий вище перелік функцій органів судової системи України насправді є дещо обмеженим, адже дорадчі органи наділені певним ексклюзивним функціоналом. Ба більше, вони не належать до органів державної влади, не мають провладних функцій (або "не повинні мати" – це питання ми з'ясуємо у подальших дослідженнях), а все ж таки без них на сьогоднішній день неможливо уявити незалежну та працюючу судову гілку влади.

З латинської слово "функція" (*functio*) означає "виконання, здійснення", тобто призначення, роль, завдання, що їх виконує певна *матерія* (Українська мова. Енциклопедія, 2000). Узагальнюючи, під функціями дорадчих органів судової системи України ми передусім будемо розуміти їхні завдання, а також на що саме скерована їхня діяльність.

Традиційно функції дорадчих органів як інституту не лише у судовій системі, а й у загальному політико-правовому просторі окреслюються їхніми визначеними законом повноваженнями, правовою природою, статусом і метою формування. Громадська рада доброчесності, Громадська рада міжнародних експертів, Етична рада, Дорадча група експертів тощо мають свої визначені завдання, закріплені в законах та/або відомчих нормативних актах, а тому саме через вивчення всієї нормативної бази, що стосується кожного конкретного органу, можна зробити висновок про наявність у нього певної функції і, відповідно, віднести цю функцію до переліку функцій дорадчих органів. Проте насамперед об'єднує всі ці органи те, що вони створені задля сприяння суб'єктам призначення у перевірці кандидатів на доброчесність і професійну відповідність до посади. Отже, функції, які будуть здійснюватися задля цього, будуть основними, а на них нашаровуватимуться інші.

Розпочнемо з Громадської ради доброчесності – незалежного громадського органу, що перевіряє суддів і кандидатів на посади суддів на відповідність до критеріїв доброчесності та професійної етики. Законодавчо закріплено, що Громадська рада доброчесності: 1) збирає, перевіряє та аналізує інформацію щодо судді (кандидата на посаду судді); 2) надає Вищій кваліфікаційній комісії суддів України інформацію щодо судді (кандидата на посаду судді); 3) надає, за наявності відповідних підстав, Вищій кваліфікаційній комісії суддів України висновки про невідповідність судді (кандидата на посаду судді) до критеріїв професійної етики та доброчесності, який додається до досьє кандидата на посаду судді або до суддівського досьє; 4) делегує уповноваженого представника для участі в засіданні Вищої кваліфікаційної комісії суддів України щодо кваліфікаційного оцінювання судді (кандидата на посаду судді) (Про судоустрій і статус суддів, 2016).

Із цього цілком логічно випливає, що функціями Громадської ради доброчесності передусім є:

1. **Аналітична** – збирання, проведення певного аналізу даних, отриманих про суддів (кандидатів на посаду судді), на яких будуть базуватися висновки щодо невідповідності до критеріїв професійної етики та доброчесності, перевірка таких фактів тощо.

Відповідно до Регламенту Громадської ради доброчесності (Регламент Громадської ради доброчесності, 2016), під час аналізу інформації про суддю (кандидата на посаду судді) член цієї ради, зокрема:

1) оцінює інформацію під кутом зору критеріїв доброчесності та професійної етики;

2) відкидає інформацію, яка є вочевидь недостовірною, або якщо її джерела не викликають довіру;

3) визначає зміст проекту рішення або висновку.

2. **Превентивна** – запобігання потраплянню до суддівського корпусу недоброчесних осіб через надання "Висновку про невідповідність судді (кандидата на посаду судді) критеріям професійної етики та доброчесності" (пункт третьої частини шостої статті 87 Закону України "Про судоустрій і статус суддів").

3. **Контрольна** – участь уповноваженого представника у засіданні Вищої кваліфікаційної комісії суддів України щодо кваліфікаційного оцінювання судді (кандидата на посаду судді). Уповноважений представник Ради на засіданнях Вищої кваліфікаційної комісії суддів України щодо кваліфікаційного оцінювання суддів:

1) представляє рішення і висновки Ради;

2) з дозволу головуєчого на засіданні може:

- ставити питання особі, яка проходить кваліфікаційне оцінювання, стосовно наданої Вищої кваліфікаційній комісії суддів України інформації;
- надавати додаткову інформацію з питань, які були предметом висновку чи інформації щодо кандидата;
- висловлювати думку стосовно врахування висновку або наданої Вищої кваліфікаційній комісії суддів України інформації щодо судді (кандидата на посаду судді) (Регламент Громадської ради доброчесності, 2016).

Тут варто додати, що контрольна функція Громадської ради доброчесності також повною мірою виявляється в тому, що за наявності висновку про невідповідність Вища кваліфікаційна комісія суддів України може ухвалити вмотивоване рішення про підтвердження здатності такого судді (кандидата на посаду судді) здійснювати правосуддя у відповідному суді лише в разі, якщо таке рішення підтримане двома третинами голосів призначених членів Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, але не менше ніж дев'ятма голосами. Отже, участь

представника Громадської ради доброчесності ніби "унеможлиблює" порушення такої процедури.

Функції Громадської ради доброчесності перегукуються з функціями Громадської ради міжнародних експертів, діяльність якої полягає у сприянні Вищій кваліфікаційній комісії суддів України під час проведення конкурсу на зайняття вакантних посад суддів Вищого антикорупційного суду (ВАКС). Відповідно до частини дев'ятої статті 9 Закону України "Про Вищий антикорупційний суд" (Закон про ВАКС) Громадська рада міжнародних експертів: 1) збирає, перевіряє та аналізує інформацію щодо кандидатів на посади суддів Вищого антикорупційного суду; 2) надає Вищій кваліфікаційній комісії суддів України інформацію щодо кандидатів на посади суддів Вищого антикорупційного суду; 3) бере участь у спеціальному спільному засіданні в передбачених цим Законом випадках; 4) уживає заходів до захисту персональних даних, інформації з обмеженим доступом, які стали відомі членам Громадської ради міжнародних експертів у зв'язку зі здійсненням їхніх повноважень (Про Вищий антикорупційний суд, 2018).

Ці повноваження Громадської ради міжнародних експертів слід аналізувати в системному взаємозв'язку з положеннями статті 8 Закону про ВАКС, частина четверта якої передбачає, що Громадська рада міжнародних експертів сприяє Вищій кваліфікаційній комісії суддів України у встановленні для цілей кваліфікаційного оцінювання відповідності кандидатів на посади суддів ВАКС до критеріїв доброчесності (моралі, чесності, непідкупності), а саме щодо законності джерел походження майна, відповідності рівня життя кандидата або членів його сім'ї до задекларованих доходів, відповідності способу життя кандидата до його статусу, наявності знань і практичних навичок для розгляду справ, віднесених до підсудності ВАКС (Про Вищий антикорупційний суд, 2018).

Таким чином, Громадська рада міжнародних експертів, реалізуючи свої повноваження, сприяє відбору компетентних, високоморальних, доброчесних кандидатів на посади суддів ВАКС і в такий спосіб запобігає доступу до суддівських посад осіб із протилежними характеристиками, здійснюючи контроль за якістю суддівських кадрів, що аналогічно Громадській раді доброчесності, але в антикорупційній сфері.

Отже, як бачимо, Громадській раді міжнародних експертів також притаманні аналітична, превентивна, контрольна функції. Остання також виявляється в тому, що члени Громадської ради міжнародних експертів самі можуть ініціювати спеціальне спільне засідання у випадках, коли виникли сумніви щодо доброчесності чи професійності кандидата.

Окремо варто виділити **діагностичну** функцію, яка полягає в тому, що діяльність Громадської ради міжнародних експертів, як і Громадської ради доброчесності, дає можливість з'ясувати певний якісний зріз кадрового наповнення суддівського корпусу шляхом установаження розриву між фактичним рівнем компетентності, доброчесності та вимогами до кандидата на посаду судді, що слугує джерелом для подальших поліпшень у системі підготовки суддів (кандидатів на посаду судді).

Діагностична функція також яскраво виражена в діяльності Етичної ради, яка покликана "очистити" Вищу раду правосуддя. Етична рада показує у своїх висновках на конкретних кейсах кандидатів, чому саме того чи іншого кандидата було визнано таким, що не відповідає критеріям професійної етики та доброчесності, тим самим роблячи вибірку з кандидатів і поділяючи їх на доброчесних і недоброчесних.

Також треба зазначити **функцію захисту визначеної законом інформації**. Наявність такої функції впливає як із вимог законодавства, так і з регламентів та положень, що регулюють роботу окремих дорадчих органів. Для прикладу, наразі триває процес оновлення Конституційного Суду України, що відбувається за безпосередньої участі Дорадчої групи експертів. Вищезгадана функція прямо закріплена в Положенні про Дорадчу групу експертів і забороняє членам цієї групи використовувати, передавати й оприлюднювати персональні дані, джерела інформації та іншу конфіденційну інформацію, яка стала їм відома в ході виконання їхніх обов'язків (якщо тільки це не вимагається Законом і цим Положенням чи здійснюється для цілей оцінювання) (Положення про Дорадчу групу експертів, 2023).

В контексті вищезгаданої функції варто згадати також і Конкурсну комісію для проведення конкурсу на зайняття посади члена Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, яка є допоміжним органом Вищої ради правосуддя. Згідно із Законом (Про судоустрій і статус суддів, 2016), Конкурсна комісія та вповноважені нею особи зобов'язані:

1) не використовувати персональні дані та іншу інформацію, що стала їм відома під час роботи в Конкурсній комісії, для цілей інших, ніж для виконання обов'язків, пов'язаних із роботою Конкурсної комісії;

2) відмовитися від участі у збиранні інформації про кандидата на посаду члена Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, якщо член Конкурсної комісії має або мав особисті або ділові стосунки з кандидатом та/або за наявності іншого конфлікту інтересів чи обставин, що можуть вплинути на його об'єктивність або неупередженість як члена Конкурсної комісії;

3) забезпечувати здійснення заходів щодо захисту персональних даних і конфіденційної інформації, що стали їм відомі під час виконання обов'язків, пов'язаних із роботою Конкурсної комісії.

Схожі функції належать і Етичній раді, яка сприяє суб'єктам формування Вищої ради правосуддя у процесі добору на посаду її членів, перевіряючи кандидатів на відповідність до критеріїв професійної етики й доброчесності: "член Етичної ради зобов'язаний не використовувати, не передавати та не розголошувати персональні дані та іншу інформацію, яка стала йому відома у зв'язку із здійсненням повноважень члена Етичної ради, з іншою, ніж для виконання своїх обов'язків як члена Етичної ради, метою; уживати заходів щодо захисту персональних даних та іншої інформації, що стала відома у зв'язку із здійсненням повноважень члена Етичної ради" (Про Вищу раду правосуддя, 2016).

Разом із тим ні в законах, ні у Регламенті Громадської ради доброчесності немає ніяких згадок щодо поводження з конфіденційною інформацією, яка ставить під сумнів існування у Громадської ради доброчесності функції захисту визначеної законом інформації, хоча презумується, що члени цієї Ради не можуть поширювати її апріорі, зважаючи на свій статус.

Продовжуючи аналізувати діяльність дорадчих органів, можна говорити також і про наявність у них **інструктивно-методичної функції**, оскільки майже кожен дорадчий орган має або власну методичку перевірки кандидатів, яку сам же й розробив, спираючись на свій досвід, або перейняв це ззовні й модернізував під себе.

Наприклад, ця сама Громадська рада доброчесності за результатами своєї діяльності сформувала збірник "Узагальнення практики Громадської ради доброчесності з аналізу на відповідність 10 критеріям професійної

етики та доброчесності кандидатів на посади суддів Верховного Суду", у якому систематизовано 134 висновки про невідповідність кандидатів до Верховного Суду до критеріїв доброчесності та професійної етики. Як заявлено в самому збірнику, це – методологія, за якою працюватиме в майбутньому Громадська рада доброчесності, і цей документ стане в нагоді як представникам судових органів влади, так і самим суддям, оскільки містить рекомендації щодо доброчесної та етичної діяльності на майбутнє (Узагальнення практики Громадської ради доброчесності..., 2018). Громадська рада доброчесності також має свої індикатори визначення невідповідності суддів (кандидатів на посаду судді) до критеріїв доброчесності та професійної етики, які розроблено на основі міжнародних практик і рекомендацій, ураховуючи й український досвід добору суддів.

Також у Законі України "Про Вищу раду правосуддя" до повноважень Етичної ради віднесено такі, як розроблення, затвердження та оприлюднення регламенту роботи Етичної ради й методології оцінювання відповідності кандидата на посаду члена Вищої ради правосуддя до критеріїв професійної етики та доброчесності (Про Вищу раду правосуддя, 2016). Цікаво, що на відміну від Етичної ради, Конкурсна комісія з добору членів Вищої кваліфікаційної комісії суддів не має власної опублікованої методології оцінювання кандидатів на посаду, хоча очевидно, що така функція існує, проте реалізовується в децю обмеженому форматі.

Ця функція яскраво виражена й у діяльності Громадської ради міжнародних експертів, яка має власні методи оцінювання доброчесності, знань і практичних навичок кандидатів на посади суддів Вищого антикорупційного суду, які також є дорожньою мапою з питань доброчесності для експертів.

Системний аналіз положень чинного законодавства, що регулюють статус дорадчих органів і засади їхньої діяльності, дозволяє стверджувати про наявність у них також **інформаційної функції**, що передусім виявляється у відкритості й публічності діяльності таких органів. Наприклад, відповідно до Регламенту Етичної ради, інформація про час і місце проведення засідання, порядок денний і рішення Ради оприлюднюються на офіційному вебпорталі судової влади України не пізніше ніж за 24 години до початку засідання, а саме засідання Етичної ради транслюється онлайн на офіційному вебпорталі судової влади України (Регламент Етичної ради, 2021).

Це саме можна сказати й про Громадську раду доброчесності, яка публікує рішення стосовно суддів на своєму офіційному вебсайті. Там само можна знайти й заяви Ради, новини щодо діяльності Вищої кваліфікаційної комісії суддів, висновки, аналітику тощо. Цікаво, що на відміну від Громадської ради доброчесності, Громадська рада міжнародних експертів не має свого вебсайту чи іншого ресурсу, лише сторінки на сайті Вищої кваліфікаційної комісії суддів.

Інформаційна функція яскраво виражена в діяльності Дорадчої групи експертів, і хоча вона також не має власного вебсайту, на офіційному вебсайті Конституційного Суду України регулярно публікуються анонси засідань, посилання на їхні онлайн-трансляції, підсумки й мотивовані рішення Дорадчої групи експертів. Варто додати, що Дорадча група експертів публікує засідання не лише українською мовою, а й англійською, що сприяє прозорості, повній відкритості й доступності сприйняття інформації.

Доступ до рішень Етичної ради про відповідність чи невідповідність кандидата на посаду члена Вищої ради правосуддя також є відкритим для широкого загалу –

архіві з повними текстами рішень є на сайті судової влади України.

Щодо Конкурсної комісії з добору членів Вищої кваліфікаційної комісії суддів, то інформаційна функція яскраво виявляється у веденні сторінки в соціальній мережі Facebook, де публікуються актуальні новини щодо конкурсу, оголошення та заяви. Тут неможливо не зазначити той факт, що, на відміну від вебсайтів, на сторінці Конкурсної комісії у соціальній мережі спостерігаються активні дискусії між читачами й самою Комісією, що робить цей орган "живим" і більш відкритим до суспільства.

Дискусія і висновки

Таким чином, функції дорадчих органів судової системи України впливають із їхніх визначених законами повноважень, а також із внутрішніх документів – регламентів і положень. Виокремивши конкретні види й елементи діяльності дорадчих органів, ми бачимо, що їх існування було б неможливим без аналітичної, превентивної і контрольної функцій, адже в цих функціях закладено саму суть і мету створення дорадчих органів. Діагностична функція також притаманна всім дорадчим органам, адже кожен із них, більшою чи меншою мірою, досліджує ринок кадрів.

Щодо інших функцій, як-от функція захисту визначеної законом інформації, інструктивно-методична та інформаційна, то на прикладі гібридної реалізації інструктивно-методичної функції у Конкурсної комісії з добору членів Вищої кваліфікаційної комісії суддів, а також відсутності нормативно закріпленої функції захисту визначеної законом інформації у Громадської ради доброчесності, можна зробити висновок, що згадувані функції є такими, без яких існування дорадчих органів теоретично є можливим, але не в такому вигляді, у якому вони існують нині.

Отже, функції дорадчих органів у судовій системі України можна умовно подіти на дві групи: основні й допоміжні. Основними є ті, що впливають безпосередньо з мети їхнього створення: 1) аналітична, 2) превентивна, 3) контрольна, 4) діагностична; інші ж функції – допоміжні, їх наявність передбачена самим процесом і організацією діяльності дорадчих органів: 5) функція захисту визначеної законом інформації, 6) інструктивно-методична та 7) інформаційна. Зауважимо, що без реалізації допоміжних функцій існування цих органів не відповідало б навіть базовим принципам верховенства права та законності (Боровська, 2024, с. 176–179).

Отже, за результатами цього дослідження можна констатувати, що функціонал дорадчих органів судової системи України є досить широким, з явною перспективою подальшого розвитку та трансформації. Попри те, що ці органи виникли досить нещодавно, їхній стрімкий розвиток і вплив на формування судової влади в Україні доводить, що функціонал неодмінно буде розширюватись і змінюватись залежно від вектора розвитку держави та її взаємодії із громадськістю.

Список використаних джерел

Боровська, А. О. (2024). Функції дорадчих органів у судовій системі України. *Актуальні проблеми судового права* (с. 176–179). https://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/20079/3/konf_APSP_2024.pdf.

Закон України "Про Вищу раду правосуддя" від 21.12.2016 р. № 1798-VIII. (2016). Верховна Рада України. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-19#top>

Закон України "Про судоустрій і статус суддів" від 02.06.2016 р. № 1402-VIII. (2016). Верховна Рада України. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#top>.

Закон України "Про Вищий антикорупційний суд" від 07.06.2018 р. № 2447-VIII. (2018). Верховна Рада України. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2447-19#top>.

Енциклопедія. (2000). *Українська мова*. Українська енциклопедія ім. М. П. Бажана. <http://litopys.org.ua/ukrmoiva/um140.htm>

Положення про Дорадчу групу експертів. (2023). https://ccu.gov.ua/sites/default/files/polozhennya_pro_dge.docx

Регламент Громадської ради доброчесності. (2016). https://grd.gov.ua/wp-content/uploads/data/files/docs/Reglament%20GRD/_vid%2021.01.2018.pdf

Регламент Етичної ради. (2021). https://ec.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/ec/Reglament_Etychnoi_Rady.pdf

Чижик, Г. (Ред.). (2018). Узагальнення практики Громадської ради доброчесності з аналізу на відповідність 10 критеріям професійної етики та доброчесності кандидатів на посади суддів Верховного Суду. <https://grd.gov.ua/wp-content/uploads/2020/08/Uzagalnennia-praktyky-GRD.pdf>

Хотинська-Нор, О. З. (2014). До питання тлумачення поняття "судова система". *Судова аеляція*, № 3, 6–11. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Suap_2014_3_2.

Щерблюк, О. В. (2020). Функції і завдання органів і установ системи забезпечення судоустрою. *Юридична наука*, № 3 (105), 302–311. <https://doi.org/10.32844/2222-5374-2020-105-3.38>.

References

Borovska, A. O. (2024). Functions of advisory bodies in the judicial system of Ukraine. *Actual problems of judicial law* (P. 176–179). https://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/20079/3/konf_APSP_2024.pdf [in Ukrainian].

Law of Ukraine "About the High Council of Justice" dated 12.21.2016 No. 1798-VIII. (2016). Verkhovna Rada of Ukraine [in Ukrainian]. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-19#top>

Law of Ukraine "On the judicial system and the status of judges" dated June 2, 2016 No. 1402-VIII. (2016). Verkhovna Rada of Ukraine [in Ukrainian]. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#top>.

Law of Ukraine "About the High Anti-Corruption Court" dated June 7, 2018 No. 2447-VIII. (2018). Verkhovna Rada of Ukraine [in Ukrainian]. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2447-19#top>.

Encyclopedia. (2000) *Ukrainian language*. Ukrainian Encyclopedia named after M. P. Bazhana <http://litopys.org.ua/ukrmova/um140.htm> [in Ukrainian].

Regulations on the Advisory Group of Experts. (2023) [in Ukrainian]. https://ccu.gov.ua/sites/default/files/polozhennya_pro_dge.docx

Regulations of the Public Integrity Council. (2016) [in Ukrainian]. https://grd.gov.ua/wp-content/uploads/data/files/docs/Reglament%20GRD/_vid%2021.01.2018.pdf

Regulations of the Ethics Council. (2021) [in Ukrainian]. https://ec.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/ec/Reglame/nt_Etychnoi_Rady.pdf

Chizyk, G. (Ed.). (2018). Generalization of the practice of the Public Integrity Council on the analysis of compliance with 10 criteria of professional ethics and integrity of candidates for the positions of judges of the Supreme Court. [in Ukrainian]. <https://grd.gov.ua/wp-content/uploads/2020/08/Uzagalnennia-praktyky-GRD.pdf>

Khotynska-Nor, O. Z. (2014). To the question of interpretation of the term "judicial system". *Court appeal*, No. 3, 6–11. [in Ukrainian]. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Suap_2014_3_2

Shcherblyuk, O. V. (2020). Functions and tasks of bodies and institutions of the judicial system. *Legal Science*, No. 3 (105), 302–311 [in Ukrainian]. <https://doi.org/10.32844/2222-5374-2020-105-3.38>

Отримано редакцією журналу / Received: 30.09.24

Прорецензовано / Revised: 29.10.24

Схвалено до друку / Accepted: 15.11.24

Anastasiia BOROVSKA, PhD Student

ORCID ID: 0000-0002-1487-7802

e-mail: anastasiaborovskaya@gmail.com

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine

ADVISORY BODIES OF THE JUDICIARY SYSTEM OF UKRAINE: ROLE AND FUNCTIONS

Background. *In the context of judicial reform implementation and Ukraine's active European integration process, defining and studying the functions of advisory bodies within the judicial system of Ukraine is an extremely relevant topic today. Given the critically limited number of scientific studies on the role and functions of advisory bodies within the judicial system of Ukraine, this lack of research could lead to the institution's degradation or, even worse, its development in a destructive manner, which would harm not only the judicial system but also state's entire constitutional system. Clearly defining the functions of advisory bodies of the judiciary will allow for the systematic formulation of this institution's tasks, both in general and for the specific bodies they were established to assist.*

Methods. *The study applies the empirical method of comparison – focusing on identifying similarities and differences between the functions of the judicial system and the judiciary, as well as the relationship between the functions of various advisory bodies of the judicial system of Ukraine; methods of scientific research, analysis, and synthesis, with the help of which it was possible to divide functions into categories, as well as advisory bodies as a phenomenon into parts, and to identify relationships, similarities and differences between them that affect their functionality; with the help of induction and deduction methods, as well as the grouping method, it was possible to reach conclusions, first summarizing the existing knowledge and making assumptions about the nature of the functions of advisory bodies, and later to prove the conclusions obtained and show them visually.*

Results. *It has been established that the functions of advisory bodies within the judicial system of Ukraine stem from their legally defined powers, legal nature, status, and purpose of formation. Therefore, to distinguish their functions, the powers of some of them were partially described, which gave a reason to conclude the presence of both common functions of several bodies and certain unique functions. Additionally, the functions of advisory bodies of the judicial system of Ukraine are divided into two categories; each function is described with a specific example of implementation.*

Conclusions. *It was determined that the functions of advisory bodies of the judicial system of Ukraine are divided into two groups: main and auxiliary. The main ones follow directly from the purpose of their creation: 1) analytical, 2) preventive, 3) control, and 4) diagnostic. The auxiliary – functions, the availability of which is foreseen by the process itself and the organization of activities of advisory bodies: 5) the function of protecting information defined by law, 6) instructional and methodical, and 7) informational.*

Keywords: *judicial system, judicial reform, advisory bodies of the judicial power of Ukraine, functional appointment of advisory bodies, mechanism of selection and appointment of judges.*

Автор заявляє про відсутність конфлікту інтересів. Спонсори не брали участі в розробленні дослідження; у зборі, аналізі чи інтерпретації даних; у написанні рукопису; в рішенні про публікацію результатів.

The author declares no conflicts of interest. The funders had no role in the design of the study; in the collection, analyses or interpretation of data; in the writing of the manuscript; in the decision to publish the results.